

עבדים היינו

פעם אחת **בוראנסי**, בהודו, ראיתי מחזה מדהים. ברחוב העמוס לעייפה באנשים ריקשות ואוטובוסים – הלכה לה פרה בודדה. ההמון נחצה לפנייה, רכבים הפסיקו לצפור מולה, והפרה, עם כל כבודת הבוץ הקרוש שעליה, טיפסה במדרגות אל תוך חנות בגדים ומצאה לה שבת על יד הקופה. צילמתי. אף אחד לא הפריע לפרה הזו להנות מקור המרצפות במרביץ החדש, והקונים עקפו מהצד כדי לבצע את עסקתם עם המוכר. ככה זה אצל ההודים – יש דברים מקודשים. גם פרה בתוך חנות בגדים היא מקודשת, וכולם עובדים אצלה או לפחות לא מפריעים לה להעלות גירה ליד הקופה.

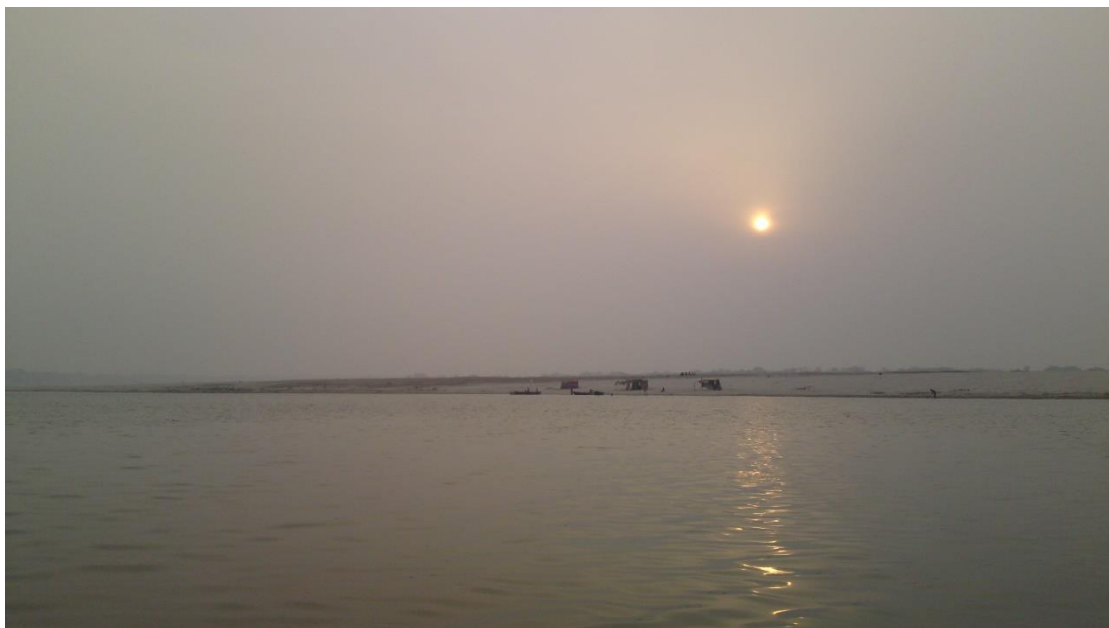
ארבעה-עשר ימים לפני יציאת מצרים, בראש חודש ניסן, ציווה הקב"ה את משה ואהרן להתכונן לגאולה. באותו מועד ציווה אותם על זבח הפסח - שה תמים בן שנה אחת, על שמירתו בביתם - ארבעה ימים לפני שחיטתו, ועל אופן אכילתו – מתניכם חגורים, נעליכם ברגליכם ומקלכם בידכם. כמו כן ציווה אותם **"וַיֹּאכְלוּ אֶת-הַבֶּשֶׂר בַּלַּיְלָה הַזֶּה צְלִי-אֵשׁ וּמִצּוֹת עַל-מֶרְרִים לֹאֲכָלְהוּ"** (שמות יב ח). כלומר, על המצות ידעו שבועיים מראש – זה לא רק הקטע של החיפזון שבגללו לא הספיק בצקם להחמיץ, שלא נדע מטומאה, יש פה עניין עם החמץ הזה. ואיך מכינים את השה התמים? בין הערביים יש לצלות אותו, על קרבו ועל כרעיו, באש, אסור לבשל במים או להכין בדרך אחרת – באש. ואת הדם ציווה למרוח על המשקוף והמזוזות, מבפנים, לאות שעשו. כל אלוהי מצרים – היאור – שבלעדיו אין להם חיים, הבהמה והשה – שאותם הם עובדים, וכל כשפי החרטומים שבהם הם עושים – עומדים להיות מושפלים. **"...וּבְכָל-אֱלֹהֵי מִצְרַיִם אֶעֱשֶׂה שְׁפָטִים..."**. על מנת להיגאל מבית עבדים עליהם לעשות את הצעד הראשון לחרות – למשוך ידם מעבודה זרה, לקבל עול שמים, בלבד, ולזבוח את 'תועבת מצריים'. לעצמם. לא לאל.

ואם כבר בענייני קדושה וטהרה עסקינן, החנות הזו נמצאת בגדה הטהורה של הנהר. בגדה השנייה לא גר איש, ויש בה רק כמה חושות של **'קאסטת הטמאים'**. נראה שלמרות שהנדל"ן משובח והמקום ריק אף אחד לא מעוניין בו. כולם מעדיפים את הסרחון והלכלוך בגרסה הטהורה.

צילמתי.
הטהורים -

והטמאים -

"..איך זה שאתם ההודים, שחיים בדמוקרטיה הגדולה בעולם, איך קרה שככה זה אצלכם..?"
שאלתי את ראווי – המדריך ששכרתי להראות את עירו – **"..גנדי ניסה לשנות את השיטה ולבטל את 'הקאסטות', אבל אנחנו עדיין מחזיקים בה. אצלנו המעמד נקבע עוד לפני הלידה.."** והוסיף ראווי שבתו שלו התאבדה, כי לא יכלה להתחתן עם בן קאסטה נחותה. כל האלים והאלילים שאותם הוא עובד לא יכלו להצילה מהקרמה שפקדה אותה ותבעה פירעון **"..היא אמרה למשפחה שהיא לא רוצה לחיות והציתה עצמה באמבטיה.."** סיפר בלי שביקשתי. **"..ידעת שכך יהיה..!?"** שאלתי מזועזע את האיש **"..זו הקרמה שלה, וזו גם הקרמה שלי.."** אמר ולא יסף. באותו הרגע חשבתי שאין אדם מתיר עצמו מבית האסורים' ואם המהטמה גנדי לא הצליח להתיר את העבדות

המחשבתית המולדת הזו, ככל הנראה איש כבר לא יוכל. וגם אני לא יכולתי להציע ניחומים לאיש אז הסתפקתי בטיפ נדיב על השרות וחזרתי ושיננתי לעצמי, שאני שם רק כדי להתבונן ולספר.

שתי גדות לגנגס...

ומשהו קטן לסיום –

”..וְחַמְשִׁים עָלוּ בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם..” (שמות יג יח)

בכל דור ודור חייב אדם לראות עצמו כמי שיוצא ממצרים. לחמש עצמו רוחנית, ופיזית, כי בכל דור ודור יש ממה לצאת. פעם זה אויב מחוץ ופעם זה צר מבית, ובפסח הזה גם וגם. מצרים. אבל הגאולה, על אף שתבצע במהירות – שהרי 'גאולה מציאה ועקרב באים לו לאדם בחטף' - תגיע רק לאחר שנצא מהעבדות המחשבתית המגבילה מכולן. ובכל דור בניסן, עלינו להיות מוכנים לצאת מבית עבדים. את כל מה שיש בו 'תועבת מצרים' שבונה לאדם כלא וקושרת אותו לעבדות - עלינו לזבוח מטאפורית. אחרת לא ניגאל. כמו אז, רק אחד מחמישה עלה, 'ד חלקים מתו בשלושת ימי אפלה'. רש"י.

ובבניין הארץ ננוחם –

דן חנוך.